

**TERI
PRAČET**
ROMAN O DISKSVETU
ZANIMLJIVA VREMENA

Preveo
Aleksandar Milajić

■ Laguna ■

Naslov originala

Terry Pratchett

INTERESTING TIMES

Copyright © Terry and Lyn Pratchett 1994

First Published by Victor Gollancz Ltd, Great Britain

Translation copyright © 2005, 2025 za srpsko izdanje,
LAGUNA

Cover illustration copyright © Ron Kirby via Agentur
Schlück GmbH

Postoji jedna kletva.

Ona glasi:
Dabogda živeo u zanimljiva vremena.

Evo gde se bogovi igraju ljudskim životima: na ploči koja je ujedno i istovremeno obična tabla za igru i čitav svet.

A uvek pobeđi Sudbina.

Sudbina uvek pobeđuje. Većina bogova baca kocku dok Sudbina igra šah, ali tek kad bude prekasno shvatite da je on sve vreme koristio dve dame.

Sudbina pobeđuje. Ili se bar tako kaže. Šta god da se desi, posle svi kažu da je to bio Sudbina.*

Bogovi mogu uzimati raznorazna obličja, ali jedino što nikada na sebi ne mogu promeniti jesu njihove oči – ogledalo njihove prirode. Oči Sudbine teško bi se uopšte mogle nazvati očima. To su mračne duplje u kojima se vidi beskraj isprskan nečim što bi mogle biti zvezde, ili pak neke druge stvari.

* Ljude ovo pomalo zbunjuje, naročito kad je o čudima reč. Kad neko neobičnim spletom okolnosti izbegne sigurnu smrt, kažu da je to čudo. Međutim, kad neko *pogine* posle zastrašujućeg sleda događaja – zato što je neko baš *tu* prosuo ulje ili zato što je ograda baš na *tom* mestu bila pukla – onda je to *takođe* čudo. To što nije lepo ne znači da nije čudesno.

Sudbina trepnu i nasmeši se ostalim igračima onako kako to čine pobednici trenutak pre no što će pobediti, pa reče:

„Okrivljujem prvosveštenika u zelenoj odori. Ubistvo se odigralo u biblioteci, a oružje je bojna sekira.“

Pobeda.

Nacerio im se.

„Fta fe kežiš?“, progunda kroz zube Ofler, bog-krokodil.

„Izgleda da me je danas baš zaočalo“, reče Sudbina. „Želi li neko možda neku drugu igru?“

Bogovi slegnuše ramenima.

„Mahnuti kraljevi?“, ljubazno ponudi Sudbina. „Osujećeni ljubavnici?“

„Čini mi se da smo za tu drugu zaturili pravila“, reče Slepí Io, vrhovni bog.

„Brodolomnici?“

„Tu uvek pobeđiš“, na to će Io.

„Kiša-suša?“, nastavio je Sudbina. „Ta je laka.“

Nečija senka pade na sto. Bogovi podigoše pogled.

„Ah“, reče Sudbina.

„Neka igra počne“, reče Dama.

Odvajkada se vode rasprave je li dotična pridošlica uopšte boginja ili nije. Činjenica je da niko nikada nije daleko dogurao verujući u nju i da se uvek pojavljivala kada je najmanje očekuju – baš kao i sad. Osim toga, oni koji veruju u nju retko prežive. U hram koji bi neko njoj podigao sigurno bi udario grom. Bolje je žonglirati sekirama na zategnutom užetu nego izgovoriti njeno ime. Prosto je zovite kelnerica iz krčme *Kod poslednje šanse*.

Obično su je zvali Dama i imala je zelene oči, ali ne onako kako su zelene ljudske oči, već smaragdnozelene i to čitavom površinom. Pričalo se da joj je to omiljena boja.

„Ah“, ponovo će Sudbina. „A koju to igru igramo?“

Dama sede preko puta njega. Bogovi se zgledaše ispod oka. Ovo obećava. Njih dvoje su stari takmaci.

„Šta kažeš na...“, poče pa zastade, „moćna carstva?“

„O, kako *mržim* tu igru“, prekide Ofler muk koji je zavladao. „Na kraju svi izginu.“

„Da“, reče Sudbina, „tako to biva.“ Potom klimnu Dami, pa glasom profesionalnih kockara stade da nabraja: „Visoki ulozi? Pad čuvenih dinastija? Sudbine nacija vise o koncu?“

„Jamačno“, potvrdi Dama.

„*Dooooobro*“, reče Sudbina i mahnu rukom iznad stola. Pojavi se Disksvet.

„A gde ćemo igrati?“, upita.

„Na Protivtežnom kontinentu“, reče Dama. „Tamo gde se pet plemićkih porodica već vekovima bore među sobom.“

„Ma nemoj? A koje su to porodice?“, javi se Io. Retko se mešao u živote pojedinaca. Obično se starao o munjama i gromovima, tako da je, što se njega tiče, jedina svrha ljudskog roda bila da pokisne ili, u nešto ređim slučajevima, sagori.

„Hongovi, Sangovi, Tangovi, Maksvinijevi i Fangovi.“

„Oni? Nisam znao da su plave krvi“, reče Io.

„Veoma su bogati i milioni su ljudi preklani ili mučeni do smrti samo zarad njihove tvrdoglavosti i ponosa“, reče Dama.

Okupljeni bogovi zaklimaše glavama. To je zaista bilo plemićko ponašanje. I oni bi isto postupili na njihovom mestu.

„Mahšvinijevi?“, javi se Ofler.

„Veoma stara i cenjena porodica“, reče Sudbina.

„Aha.“

„I svi se bore za vlast u Carstvu“, reče Sudbina. „U redu. Koga biraš?“

Dama baci pogled na otvorenu knjigu iz istorije.

„Hongovi su najmoćniji. Čak i dok ovo izgovaram, oni osvajaju nove gradove“, reče. „Vidim da im je suđeno da pobede.“

„Onda ćeš sigurno odabrati neku slabiju porodicu.“

Sudbina ponovo mahnu rukom. Figurice se pojaviše na tabli i počеше da se kreću kao da su žive, što, naravno, i jeste bio slučaj.

„Ali“, dodade Sudbina, „igraćemo bez kockica. Ne verujem ti. Uvek baciš kockice tako da ih ne vidim. Igraćemo železom, strategijom, politikom i ratom.“

Dama klimnu.

Sudbina pogleda protivnicu.

„A tvoj prvi potez?“, reče.

Dama se osmehnu. „Već sam ga odigrala.“

Sudbina spusti pogled na tablu. „Ali nema tvojih pešaka.“

„Još nisu na tabli“, reče ona, pa otvori šaku.

Na dlanu joj je ležalo nešto crno-žuto. Ona dunu, a *to* raširi krila.

Bio je to leptir.

Sudbina uvek pobedi...

Ili bar tako biva kad se svi pridržavaju pravila.

Prema filozofu Li Tin Kamčiju, haosa uvek ima najviše tamo gde se zahteva red. Osim toga, kaos uvek nadjača, i to zato što je bolje organizovan.

Osmotrimo olujnog leptira.

Pogledajte ta krila, možda malčice reckavija nego kod običnog *Argynnisa*. U stvarnosti, zahvaljujući fraktalnoj prirodi kosmosa, to znači da su te recke beskonačno dugačke – baš kao što je beskonačno dugačka i kontura bilo koje razuđene obale kada se meri na mikroskopskom nivou – ili ako ne beskonačne, a ono bar dovoljno bliske onom delu beskonačnosti koji se može videti kad je lepo vreme.

E sad, ako su im ivice beskonačno dugačke, onda su i krila beskonačno velika.

Ona možda *izgledaju* kao obična leptirova krila, ali to je samo zato što su ljudska bića oduvek više verovala zdravom razumu nego logici.

Kvantni vremenski leptir (*Papilio Oluiae*) neodređeno je žute boje, mada su mu mandelbrotovske šare na krilima neobično zanimljive. Neverovatno je njegovo svojstvo da utiče na vreme.

Verovatno je sve počelo kao deo borbe za opstanak, pošto će se čak i najgladnija ptičurina naći zatečena nezgodno usmerenim tornadom.* Kasnije se to razvilo u sekundarnu polnu karakteristiku, kao što je to perje kod ptica ili gušni balon kod nekih žaba. Pogledaj me, kaže mužjak, ležerno lepršajući krilima u gustišu tropske prašume. Ja možda jesam neodređeno žut, ali za dve nedelje će hiljadu kilometara odavde vest dana glasiti: *Čudovišna oluja izazvala haos na putevima.*

Ovo je olujni leptir.

I leprša krilima...

A *ovo* je Disksvet, koji jezdi kroz kosmos na leđima divovske kornjače...

... kao, uostalom, i većina svetova u nekom periodu poimanja sebe. To je kosmološki stav koji je ljudski mozak jednostavno programiran da zauzme.

U stepi i savani, u mračnoj prašumi i crvenoj pustinji, u močvari i ritu, zapravo na svakom mestu gde nešto pobegne s debla u vodi čim se pojavite, manje-više slični razgovori odvijaju se na samom početku razvoja svake plemenske mitologije...

„Si vidô?“

„Ša?“

* Obično prečnika petnaestak centimetara.

„Ovo što šturnu s debla.“

„A? Pa šta?“

„Mis'm... Mis'm... Znaš, mis'm da jedno *to* nosi svet na leđima.“

Sledi trenutak tišine dok se ne razmotri ova astrofizička hipoteza, a onda...

„Ceo svet?“

„Jašta. Kad sam reko jedno *to*, mis'io sam jedno veliko *to*.“

„Pa jeste, mora da bude veliko.“

„Znaš... onako, baš veliko.“

„Znaš... tačno znam šta mis'iš.“

„Drži vodu, a?“

„Drži vodu, aha. Samo...“

„Šta?“

„Nadam se da neće da šturne.“

Ali ovo je Disksvet, koji nema samo kornjaču već i četiri slona na čijim se leđima polako okreće točak sveta.*

Tu je i Kružno more, otprilike na pola puta od Ose do Ruba. Oko njega su zemlje od kojih je, kako veli istorija, sačinjen civilizovan svet, odnosno svet koji može istrpeti istoričare: Efeb, Tsort, Omnija, Klač i prostrani grad-država Ank-Morpork.

Ova priča počinje negde drugde, gde se u jednoj plavoj laguni, pod vedrim nebom, jedan čovek ljuljuška na splavu. Oslonjen je na šake. Srećan je – što je u njegovom slučaju toliko retko stanje svesti da je gotovo nepoznato. Zvižduće neku ljupku melodiju i klati nogama po kristalno bistroj vodi.

Stopala su mu ružičasta, sa deset prstiju koji liče na prcvoljke.

* Neki se pitaju kako im to uspeva, pošto je velika verovatnoća da bi im trenje koje nastaje pri takvom kretanju napravilo ozbiljan ojed na leđima. Isto tako možete pitati i zašto osa planete ne škripi, ili kuda odlazi ljubav, ili kako zvuči žuto.

S tačke gledišta ajkule, koja upravo pristiže iza grebena, oni više podsećaju na ručak, užinu i večeru.

Bilo je to, kao i uvek, pitanje protokola. I diskrecije. I etikecije. I, naravno, alkohola. Ili bar privida alkohola.

Lord Vetinari, vrhovni vladar Ank-Morporka, teorijski je mogao pozvati arhirektora Nevidljivog univerziteta na razgovor i, jamačno, dati da ga pogube ukoliko se ne pojavi.

S druge strane, Mastrum Ridkali mu je, kao upravnik čarobnjačke škole, ljubazno ali nepokolebljivo stavio do znanja da bi *on* mogao *njega* pretvoriti u malog vodozemca i jamačno ga naterati da skače unaokolo na štapu s oprugom.

Alkohol je lepo premostio diplomatski jaz. Lord Vetinari je s vremena na vreme pozivao arhirektora u palatu na pićence, a ovaj se, naravno, odazivao, pošto bi zaista bilo neuljudno kad ne bi. Svako je znao svoj položaj i ponašao se najbolje što ume, pa su tako izbegnuti građanski nemiri i sluz po tepihu.

Bilo je prelepo poslepodne. Lord Vetinari je sedeo u vrtu i s izrazom blage netrpeljivosti posmatrao leptire. Smatrao je veoma uvredljivim što oni tek tako lepršaju unaokolo i uživaju u poslepodnevu na potpuno neprofitabilan način.

Podigao je pogled.

„O, arhirektore“, reče. „Drago mi je što vas vidim. Sedite. Nadam se da ste dobro?“

„Da, jamačno“, reče Mastrum Ridkali. „A vi? Zdravi i veseli?“

„Nikad bolje. Vreme se, eto, opet prolepšalo.“

„Da, mada je i juče bilo veoma lepo.“

„Sutra bi, držim, moglo biti još lepše.“

„Svakako, uz malo čini.“

„Da, jamačno.“

„Da.“

„Ah...”

„Svakako.”

Posmatrali su leptire. Sluga im donese osvežavajuće napitke.

„Šta oni zapravo rade s cvećem?”, reče lord Vetinari.

„Molim?”

Patricij slegnu ramenima. „Nema veze. Potpuno je nebitno. Ali, arhirektore, kad ste već svratili ovamo na putu ka nečem neizmerno važnijem, da vas nešto pitam: ko je Veliki Čarobnjak?”

Ridkali razmisli.

„Možda dekan”, reče. „Taj ima bar sto dvadeset kila.”

„Nekako mi se čini da to možda nije pravi odgovor”, reče lord Vetinari. „Iz konteksta bih rekao da 'veliki' ovde znači moćan.”

„Onda nije dekan”, reče Ridkali.

Lord Vetinari pokušava da se priseti nastavnickog osoblja Nevidljivog univerziteta, ali u glavi mu se stvori samo slika omanjeg planinskog venca sa šiljatim kapama.

„Sve mi se čini da kontekst ne ukazuje na dekana”, reče.

„A... koji to kontekst?”, upita Ridkali.

Patricij uze štap.

„Pođite sa mnom”, reče. „Pretpostavljam da je bolje da sami to vidite. Veoma je uznemiravajuće.”

Ridkali se, dok je išao za lordom Vetinarijem, radoznalo osvrtao oko sebe. Nije često imao priliku da viđa vrtove kakve su u svim baštovanskim priručnicima opisivali u rubrici „Kako ovo ne treba raditi”.

Projektovao ih je – što će reći da ih nikada nije koristio – ako ne renomirani a ono bar poznati pejzažni vrtljar i svestrani izumitelj Budalina Džonson, čiji su rasejanost i slepilo za osnovne računske operacije učinili svaki korak opasnim. Njegova genijalnost... u stvari, koliko se Ridkaliju učinilo,

njegova je genijalnost bila sušta suprotnost onoj koja je stvorila nasipe što su zauzdavali tajne ali nesumnjivo korisne moći livada.

Niko nije bio siguran kakve je to sile trebalo da zauzduju Budalinini projekti, ali je sunčani sat s kukavicom umeo često da eksplodira, popločana staza je izvršila samoubistvo, a baštenska se garnitura od kovanog gvožđa tri puta topila.

Patricij prođe kroz kapiju i pođe ka nečemu nalik golubarniku. Do vrata se stizalo škripavim drvenim stepeništem. Nekoliko ankmorporških neuništivih divljih golubova podrugljivo je mrmorilo u senci.

„Šta je ovo?“, upita Ridkali, dok su stepenici cvileli pod njim.

Patricij izvadi ključ iz džepa. „Ako sam dobro razumeo, gospodin Džonson je predvideo da ovo bude košnica“, reče. „Međutim, u nedostatku trometarskih pčela pronašli smo... drugu namenu.“

Otključao je vrata i uveo gosta u prostranu četvrtastu prostoriju sa po jednim nezastakljenim prozorom na svakom zidu. Na svakom se otvoru nalazila drvena skalamerija sa zvoncetom na opruzi. Bilo je očigledno da bi ulazak svega dovoljno velikog kroz prozor bio objavljen zvonjavom.

Na stolu u sredini prostorije stajala je najveća ptica koju je Ridkali ikada video. Osvrnula se i netremice ga gledala staklastim žutim okom.

Patricij poseže rukom u džep i izvadi teglicu incuna. „Malo smo se našli zatečeni“, rekao je. „Proteklo je bar deset godina od poslednje poruke. Ranije smo uvek imali svežu skušu.“

„Nije li ovo besmisleni albatros?“, reče Ridkali.

„Jamačno“, reče lord Vetinari. „I to odlično dresiran. Večeras se vraća. Deset hiljada kilometara od samo jedne tegle incuna i malo riblje paste koju je moj sekretar Drumknot pronašao u kuhinji. Zadivljujuće.“

„Molim?“, na to će Ridkali. „A gde se on to vraća?“

Lord Vetinari se okreće ka njemu.

„Da se razumemo, *ne* vraća se na Protivtežni kontinent“, reče. „Ovo *nije* jedna od onih ptica kakve Agatejsko carstvo koristi kao pismonoše. Opšte je poznato da mi *nemamo* nikakav kontakt s tom tajanstvenom zemljom. I ova ptica *nije* prva koja je posle mnogo godina stigla ovamo, *niti* je donela nekakvu čudnu i zbunjujuću poruku. Jesam li bio jasan?“

„Ne.“

„Dobro.“

„Ovo nije albatros?“

Patricij se osmehnu. „Ah, vidim da smo se razumeli.“

Iako snabdeven velikim i efikasnim mozgom, Mastrum Ridkali se nije snalazio s dvoličnošću. Osmotrio je dugački, opasni kljun.

„A baš mi liči na tog prokletog albatrosa“, reče. „A i vi maločas rekoste da jeste. Kad sam pitao nije li to...“

Patricij razdraženo odmahnu rukom. „Manimo se sad ornitologije“, reče. „Suština je u tome da je ova ptica u vrećici za poruku imala ovaj komad hartije...“

„Hoćete da kažete da *nije* imala ovaj komad hartije?“, bio je dosledan Ridkali.

„A, da. Naravno da sam to hteo da kažem. A ovo *nije* to. Pogledajte.“

Pružio je papirić arhirektoru.

„Izgleda kao slika“, reče Ridkali.

„To su agatejski piktogrami“, reče patricij.

„Hoćete da kažete: to *nisu* agatejski piktogrami?“

„Da, da, naravno“, uzdahnu patricij. „Vidim da ste doista upoznati sa suštinom diplomatije. A sada, molim vas da to pogledate.“

„Izgleda kao šljap, šljap, šljap, šljap, ćarobnjak“, reče Ridkali.

„A iz toga zaključujete...?“

„Upisao je umetnost jer nije umeo da piše? Ko je uopšte ovo napisao? Ili bolje reći naslikao.“

„Ne znam. Veliki veziri su nam se povremeno javljali, ali izgleda da je tamo proteklih godina bilo dosta nemira. Nepotpisano je, kao što vidite, ali ne mogu tek tako preći preko ovog.“

„Čarobnjak, čarobnjak“, zamišljeno će Ridkali.

„Piktogrami znače 'Odmah nam pošaljite Velikog'“, reče lord Vetinari.

„... čarobnjak...“, mrmljao je Ridkali sebi u bradu, lupkajući papirić.

Patricij baci incuna albatrosu a ovaj ga halapljivo proguta.

„To carstvo ima milionsku vojsku“, reče. „Srećom, njihovim vladarima odgovara da se prave kako svud oko carstva zvrji pustinja naseljena samo vampirima i avetima. Uopšte ne pokazuju zanimanje za dešavanja kod nas. Sreća naša, pošto su neizmerno prepredeni, bogati i moćni. Da budem iskren, nadao sam se da su nas potpuno zaboravili. A sad ovo. Mislio sam da im pošaljem nekoga i završim s tim.“

„... čarobnjak“, reče Ridkali.

„Šta kažete na jedan mali odmor?“, reče patricij, ne bez nade u glasu.

„Ja? Ne. Ne podnosim inostranu hranu“, brzo će Ridkali, pa nastavi da sebi u bradu ponavlja: „Čarobnjak...“

„Izgleda da vas je potpuno opčinila ta reč“, reče lord Vetinari.

„Negde sam je već video tako napisanu“, odgovori Ridkali, „ali ne sećam se gde.“

„Siguran sam da ćete se setiti. I da ćete do popodnevno-
nog čaja odaslati Velikog Čarobnjaka, ma kako se pisao, u to carstvo.“

Ridkali zinu.

„Deset hiljada kilometara? Magijom? Pa znate li vi koliko je to teško?“

„Nemam ni najmanje zanimanja za tu tematiku“, reče lord Vetinari.

„Osim toga“, nastavi Ridkali, „oni tamo su... inostranci. Mislio sam da imaju dovoljno svojih čarobnjaka.“

„To zaista ne bih znao.“

„I ne znamo šta će im taj čarobnjak?“

„Ne. Ali siguran sam da imate nekog slobodnog. Čini mi se da vas tamo ima baš mnogo.“

„Znate, možda je to za neku užasnu inostranu svrhu“, reče Ridkali. Iz ko zna kog mu se razloga lice Smrti pojavi u mislima i on se iznenada razvedri. „Šta mislite, da li će biti zadovoljni bilo kakvim velikim čarobnjakom?“

„To u potpunosti prepuštam vama, ali voleo bih da do večeras pošaljem poruku da je Veliki Čarobnjak već na putu. A onda ćemo sve zaboraviti.“

„Naravno, biće prilično teško da tog siromaška vratimo ovamo“, reče Ridkali, pa pomisli na dekana. „Praktično nemoguće“, dodade neprimereno razdraganim glasom. „Verujem da ćemo mesece da protraćimo u jalovim pokušajima. Verujem da ćemo sve pokušati, ali avaj. Kakva šteta.“

„Vidim da ste nestrpljivi da se odazovete ovom izazovu“, reče patricij. „Ne dajte da vas sprečim da požurite natrag na Univerzitet i preduzmete odgovarajuće mere.“

„Ali... čarobnjak“, mrmљao je Ridkali. „Kao da mi se nešto javlja. Sve mi se čini da sam to već negde video.“

Ajkula se nije mnogo premišљala. One to nikad ne rade. Njihov se misaoni proces može lepo predstaviti znakom jednakosti. Vidiš = jedeš.

Ali dok je sekla vodu u laguni, njen je sićušni mozak počeo da prima male doze egzistencijalnog straha koji bi se jedino mogao nazvati sumnjom.

Znala je da je najveća ajkula u okolini. Sve suparnice su pobile ili su završile u pomenutoj jednačini. A opet joj je telo govorilo da joj nešto brzo prilazi s leđa.

Graciozno se okrenula i prvo što je ugledala bile su *stotine* stopala i *hiljade* nožnih prstića – čitavo uzgajalište prcvoljaka.

Štošta se dešavalo na Nevidljivom univerzitetu, a između ostalog je, nažalost, morala biti i nastava. Nastavno osoblje se još odavno bilo pomirilo s tom činjenicom i usavršilo je kojekakva sredstva ne bi li se nekako izvuklo. Da se razumemo, to je bilo savršeno u redu, pošto su isto radili i studenti.

Sve je to lepo funkcionisalo i, kao što već biva u takvim slučajevima, postalo neka vrsta tradicije. Predavanja su se održavala, pošto su bila crno na belo napisana na rasporedu časova. Činjenica da im niko nije prisustvovao bila je tek beznačajan detalj. Neko bi tu i tamo pomenuo kako to znači da se predavanja uopšte ne održavaju, ali niko nikada nije otišao da vidi da li je to tačno. Osim toga, profesor čitanja zbrkanih misli* tvrdio je kako se časovi održavaju *u suštini*, tako da je i s te strane sve bilo na svom mestu.

I tako se obrazovanje na Univerzitetu uglavnom sprovodilo po drevnom metodu koji se sastojao u dovodenju mnogo mladih ljudi pred mnogo knjiga i nadi da će se nešto prelići s jedne strane na drugu, dok su isti ti mladi ljudi iz upravo istog razloga odlazili u okolne krčme i mehane.

Bilo je rano poslepodne. Šef katedre za neodređena istraživanja imao je čas u učionici 3B i stoga je njegova dremka

* Što je slično zbrkanoj logici, ali u manjoj meri.

pred kaminom u dnevnom zaboravku bila puka formalnost o kojoj se niko odmeren ne bi izjašnjavao.

Ridkali ga šutnu u cevanicu.

„Jao!“

„Izvini što te prekidam“, reče Ridkali, tek reda radi. „Sakloni me bože, ali potrebno mi je čarobnjačko veće. Gde su ostali?“

Šef katedre stade da trlja nogu. „Znam da profesor savremenih runa ima čas u 3B*“, reče, „ali ne znam gde se nalazi. Znate, ovo baš boli...“

„Okupi ostale. Moj kabinet. Za deset minuta“, reče Ridkali. Zaista je verovao u ovakav pristup. Neki manje direktan arhitekt bazao bi naokolo i tražio ih. On je više voleo da pronade jednog i zagorčava mu život sve dok ne bude onako kako je on naumio.**

Ništa u prirodi nema toliko stopala. Neka stvorenja, doduše, imaju toliko *nogu* – znate ona sluzava, migoljava stvorenja što žive ispod kamenja – ali nisu to noge sa stopalima, već samo noge koje se završavaju bez nekog posebnog alamprca.

Nešto bistrije od ajkula možda bi se zabrinulo.

Ali ono „=“ ušunjalo se u igru i nateralo ju je da jurne napred.

To joj je bila prva greška.

U ovakvim okolnostima, jedna greška = nepostojanje.

Ridkali je nestrpljivo čekao da stariji čarobnjaci, jedan za drugim, pristignu s ozbiljnih predavanja u učionici 3B. Stariji čarobnjaci moraju mnogo da predaju zarad boljeg varenja.

* Sva tobožnja predavanja održavana su u učionici 3B, koja nije postojala ni na jednom spratu Univerziteta, pa su je stoga smatrali beskonačno velikom.

** Isti pristup imaju gotovo svi šefovi i nekolicina važnih bogova.

„Jesu li svi tu?“, upita. „Dobro. Sedite. Pažljivo me slušajte. Ovako... Vetinariju nije doleteo albatros. I nije doleteo čak s Protivtežnog kontinenta i nema neobične molbe kojoj se moramo odazvati. Pratite li me?“

Čarobnjaci se zgledaše.

„Mislim da nam neki detalji nisu baš najjasniji“, reče dekan.

„Koristio sam jezik diplomatije.“

„Da li biste možda mogli da budete malo indiskretniji?“

„Moramo poslati jednog čarobnjaka na Protivtežni kontinent“, reče Ridkali. „To mora biti obavljeno pre čaja. Tražili su Velikog Čarobnjaka i izgleda da im moramo poslati jednog. Doduše, pisalo je 'čarobnjak'...“

„Uuuk?“

„Da, bibliotekaru?“

Bibliotekar Nevidljivog univerziteta, koji je dotle dremao glave položene na sto, odjednom se uspravi. Potom snažno odgurnu stolicu i, mlatarajući rukama, pogrbljeno izjuri iz sobe.

„Sigurno se setio da mu neko nije vratio knjigu“, reče dekan, pa u pola glasa dodade: „Jesam li, kad smo već kod toga, usamljen u stavu da ovom Univerzitetu ne čini na čast to što u osoblju ima i jednog majmuna?“

„Da“, mirno će Ridkali. „Jesi. Mi jedini imamo bibliotekara koji ti nogom može iščupati ruku. Pre neki dan me je upravnik Lopovskog esnafa zamolio da i njihovog bibliotekara pretvorimo u majmuna, a osim toga, jedini je među vama, bagro nijedna, koji dnevno provede više od jednog sata u budnom stanju. Elem...“

„To je ponižavajuće“, reče dekan. „Osim toga, on i nije pravi orangutan. Proverio sam u knjizi. Tamo stoji da dominantni mužjak orangutana ima velike kese na obrazima. Ima li on velike kese na obrazima? Ne bih rekao. A još...“

„Umukni, dekan“, reče Ridkali, „ili ti neću dozvoliti da ideš na Protivtežni kontinent.“

„Ne razumem zašto jedan propisan... Molim?“

„Tražili su Velikog Čarobnjaka“, reče Ridkali, „i odmah sam se setio tebe.“ Kao jedinog čoveka koji istovremeno može sedeti na dve stolice, dodao je u sebi.

„Carstvo?“, zacijuka dekan. „Zar ja? Ali oni mrze strance!“

„Kao i ti. Divno ćete se slagati.“

„Donde ima deset hiljada kilometara!“, ponovo je pokušao dekan da se izvuče. „Svi znaju da se magijom ne može stići toliko daleko.“

„Hm. Istini za volju, moguće je, ako se ne varam“, javi se jedan glas s drugog kraja stola.

Svi se okrenuše ka Ponderu Stibonsu, najmlađem i najdepresivnije predanom članu univerzitetskog osoblja. Držao je nekakv složeni mehanizam od pokretnih letvica i preko njega gledao ostale kolege.

„Hm. To ne bi trebalo da bude previše teško“, dodao je. „Ljudi su mislili da jeste, ali prilično sam uveren da je to samo pitanje apsorpcije energije i relativnih brzina.“

Posle ove izjave zavladala je zbunjena i sumnjičava tišina kakva je obično pratila njegove upadice.

„Relativnih brzina?“

„Da, arhirektore.“ Ponder je spustio pogled na prototip logaritmara i čekao. *Znao* je da će Ridkali prosto morati da doda nešto kako bi dokazao da je išta shvatio.

„Moja majka je umela da poleti kao munja kad...“

„Mislio sam na to koliko se brzo stvari kreću u odnosu na druge stvari“, brzo će Ponder, ali ne i dovoljno brzo. „Mislim da ćemo vrlo uskoro uspeti to da prokljuvimo. Hm. Na Heksu, s malo magije.“

„A, ne“, reče na to profesor savremenih runa i odgurnu stolicu od stola. „Samo ne to. To je petljanje sa stvarima koje ne razumemo.“

„Pa, mi ipak jesmo čarobnjaci“, reče Ridkali. „Od nas se i očekuje da petljamo sa stvarima koje ne razumemo. Ako budemo samo sedeli i čekali da nam sve postane jasno, nikad ništa nećemo uraditi.“

„Slušajte, nemam ja ništa protiv da prizovemo nekog demona i sve ga lepo pitamo“, reče profesor savremenih runa. „To je normalno. Ali pravljenje nekakve mehaničke skalamerije koja bi mislila umesto nas, to je... protiv prirode. Osim toga“, dodao je malo manje zloslutnim tonom, „onomad si napravio pravi belaj kad ti se ona đavolja naprava slomila pa smo posle imali mrave na sve strane.“

„To smo sredili“, reče Ponder. „Tada smo...“

„Moram priznati da sam, kada sam pre neki dan tamo gvirnuo, video ovnujsku lobanju“, reče Ridkali.

„Morali smo da napravimo neke okultne transformacije“, reče Ponder, „ali...“

„I zupčanike i opruge“, nastavio je arhitekt.

„Pa, mravima diferencijalna analiza baš i ne ide od ruke, pa smo...“

„A onda strašna klimajuća stvar s kukavicom?“

„Sat za merenje nerealnog vremena“, reče Ponder. „Da, smatramo da nam je neophodan za iznalaženje...“

„Svejedno, sve je ovo potpuno izlišno, pošto mi ni nakraj pameti nije da putujem bilo kud“, reče dekan. „Ako baš morate, pošaljite nekog studenta. Ionako ih ima previše.“

„Šljiva od kompotu porciju jednu još sipate mi da vas molim“, reče blagajnik.

Blagajnik nije bio zvanično lud. Pre izvesnog vremena su ljao se brzacima ludila, ali sada se mirno ljuljuškao u mirnim

vodama s one strane razuma. Prilično je često bio sabran, mada ne po merilima normalnih ljudi.

„Hm, rekao bih da ponovo proživljava jučerašnji dan“, reče glavni asistent. „ali ovoga puta unazad.“

„Pošaljimo im blagajnika!“, odlučno će dekan.

„Ni slučajno! Tamo verovatno nema tableta od sušenih žaba.“

„Uuuk!“

Bibliotekar se vratio u prostoriju, razdragano cupkajući i mašući nečim.

Bilo je to nešto crveno, ili je bar nekad bilo takvo. Mogao je to nekada biti šiljati šešir, ali šiljak mu beše spljošten a obod gotovo potpuno spaljen. Na njemu je šljokicama bila izvezena neka reč. Mnoge su bile izgorele, ali na oprljenoj su se tkanini ipak nazirala bleđa slova.

ĆAROBNJAK

„Znao sam da sam to negde video“, reče Ridkali. „Na polici u biblioteci, zar ne?“

„Uuuk.“

Arhirektor stade da proučava ostatke šešira.

„Ćarobnjak“, reče. „Kakav li je to paćenik morao napisati ĆAROBNJAK na svom šeširu.“

Nekoliko mehurića izbi na površinu mora i splav se malo zaljulja. Uskoro isploviše i komadi ajkuline kože.

Rinsvind uzdahnu i spusti štap za pecanje. Znao je da će more kasnije izbaciti ostatak ajkule na žalost. A pojma nije imao zašto. Jedva da su uopšte bile za jelo. Imale su ukus starih čizama koje su se salamuraile u mokraći.

Uzeo je sklepano veslo i zaveslao ka plaži.

Nije to bilo loše ostrvce. Oluje kao da su ga zaobilazile. Kao i brodovi. Ali bilo je kokosovih oraha, hlebnog drveta i nečeg

sličnog divljim smokvama. Čak su i njegovi eksperimenti s alkoholom bili prilično uspješni, iako nakon posljednjeg dva dana nije mogao da hoda. U laguni je bilo ostriga, gambora, škampa, kraba i jastoga, a duboka zelena voda oko grebena vrvela je od velikih riba koje su se borile za čast da zagrizu komad savijene žice na kraju kanapa. Rinsvindu je posle šest meseci boravka na ostrvu nedostajalo samo jedno. Nikada ranije nije o tome razmišljao. A sada je sve vreme razmišljao baš o tome – ili, tačnije rečeno, o *njima*.

Čudno. U Ank-Morporku je jedva i pomišljao na njih, pošto su mu uvek bili nadohvat ruke. A sada nisu i on je *čeznuo*.

Splav mu je izbio na peščano žalo otprilike u istom trenutku kada se iza grebena pojavio jedan veliki kanu i uplovio u lagunu.

Ridkali je sedeo za stolom, okružen starijim čarobnjacima. Pokušavali su da mu kažu određene stvari, uprkos opštepoznatoj opasnosti pokušaja da se njemu kažu određene stvari, pošto je prihvatao samo one koje mu se dopadnu, a ostale ostavljao da cupkaju okolo.

„Znači“, reče on, „to nije vrsta sira?“

„Nije, arhirektore“, reče šef katedre za neodređena istraživanja. „Rinsvind je vrsta čarobnjaka.“

„Bio je“, dodade profesor savremenih runa.

„A nije sir“, na to će Ridkali, nevoljan da odbaci tu ideju.

„Nije.“

„Zvuči kao neko ime koje biste dali siru. Pola kila starog rinsvinda. Pa to prosto samo sklizne s jezika...“

„Do sto *đavola*, Rinsvind nije sir“, dreknu dekan kad mu je prekipelo. „Rinsvind nije ni jogurt, niti bilo koji drugi derivat prokislog mleka! Rinsvind je prokleta nevolja! Potpuna

uvreda za čarobnjaštvo! Budala! Mućak! Osim toga, nema ga već godinama – još od one... neprilike s Čudotvorcem.“

„Ma nemoj!“ sa zlobnom će ljubaznošću Ridkali. „Čini mi se da su se mnogi čarobnjaci tada prilično ružno ponašali.“

„Da, jamačno“, reče profesor savremenih runa, pa pogledom prostreli dekana, na šta ovaj prkosno podiže bradu.

„Ne znam ništa o tome, runac. Tada još nisam bio dekan.“

„Ali si i te kako bio stariji čarobnjak.“

„Možda, ali tada sam, ako baš hoćeš da znaš, bio u poseti kod tetke.“

„Pa gotovo su čitav grad digli u vazduh!“

„Ona živi u Kvirmu.“

„Koliko se sećam, i Kvirm je do guše bio umešan u tu priču.“

„Ona je u okolini Kvirma. U *okolini*. I to ne baš blizu. Čak i podaleko.“

„Tjah!“

„Nego, runac, ti si, koliko vidim, prilično dobro obavešten o tome“, na to će dekan.

„Ja – molim? Ja sam se tad bavio nekim istraživanjima. Jedva da sam znao šta se dešava...“

„Pola Univerziteta je bilo porušeno!“, reče dekan, pa se brže-bolje ispravi: „Ili sam bar tako čuo. Kasnije. Kad sam se vratio iz posete tetki.“

„Da, ali moja su vrata strašno debela...“

„A slučajno znam i da je glavni asistent bio tu, pošto...“

„... a kroz onaj vuneni tapecirung jedva da prođe ikakav zvuk...“

„Dremku za vreme je mi da bih rekao.“

„Ovog trenutka da ste svi umuknuli!“

Ridkali je prodorno gledao svoje nastavno osoblje, i to s onom jasnom, nevinom prodornošću nekoga ko je na rođenju

blagosloven potpunim izostankom mašte i ko je zaista bio stotinama kilometara daleko za vreme sramotnih događaja iz skorašnje istorije Univerziteta.

„Tako“, reče kad su svi začutili. „Elem, Rinsvind. Neka budala, a? Dekane, ti pričaj. Ostali neka čute.“

Dekan stade da se snebiva.

„Pa... ja... to baš i nema mnogo smisla, arhirektore. Taj nije mogao da izvede ni najprostiju magiju. Kako bi on bilo kome mogao biti koristan? Osim toga... kud Rinsvind pođe“ – tu je spustio glas – „*nevolja mu za leđima hodi*.“

Ridkali primeti da čarobnjaci zbijaju redove.

„Meni to zvuči sasvim ispravno“, reče. „Nevoljama je tamo i mesto. Iza leđa. Pa ne bi ih valjda želeo pred sobom?“

„Niste razumeli, arhirektore“, reče dekan. „To iza njega ima stotine nožica.“

Arhirektorov osmeh ostade na istom mestu, ali ostatak se lica beše skamenio.

„Da nisi možda pio blagajnikove tablete, dekane?“

„Kad vam kažem, Mastrume...“

„Onda prestani da lupetaš.“

„E pa, *dobro*, arhirektore. Pretpostavljam da ste makar svesni kako će nam trebati godine da ga pronađemo.“

„Ovaj...“, javi se Ponder. „Ako pronađemo njegov magijski kod, verujem da bi Heks za svega jedan dan...“

Dekan ga prostreli pogledom.

„To nije magija!“, prasnu. „To je puko... inženjerstvo!“

Rinsvind odgaca kroz plicak i ostrim kamenom odrubi vrh kokosovog oraha koji se hladio u senovitoj uvalici između stena. Prineo ga je usnama.

Tad preko njega pade nečija senka.

I još mu reče: „Pa... čao.“

Bilo je moguće da, ukoliko dovoljno dugo razgovarate s arhitektom, kroz njegovu odbranu protisnete i pokoju činjenicu.

„Znači vi meni *kažete*“, reče on na kraju, „da tog Rinsvinda juri maltene svaka vojska na svetu, da skakuće po životu kao pasulj po dobošu i da je verovatno jedini čarobnjak koji nešto zna o Agatejskom carstvu, i to samo zato što se nekada družio sa“ – tu spusti pogled na beleške – „čudnim čovečuljkom s naočarima koji je došao odande i ostavio mu tu stvar s nogama o kojoj neprestano trabunjate. A zna da govori i lingo. Jesam li dovde u pravu?“

„Potpuno, arhirektore. Ako hoćete, recite mi da sam budala“, na to će dekan, „ali zašto bi iko njega poželeo?“

Ridkali ponovo pogleda beleške. „Znači, ipak ćeš ti ići tamo?“

„Naravno da neću...“

„Mislim da si nešto prevideo, dekane“, reče Ridkali i previše se ljubazno osmehnu, „a to je, ako se mogu tako izraziti, zajednički imenilac. Taj momak uvek ostane živ. Oće ga. Nađite ga. Dovedite ga ovamo. Ma gde da je. Možda se sirotan nalazi licem u lice s nečim zaista *strašnim*.“

Kokosov orah ostao je tamo gde je i bio, ali Rinsvindove oči počеше da šetaju sleva udesno.

Pred njime su stajale tri osobe. Očigledno ženskog pola. I to obilno. Na sebi jedva da su imale pokoju krpicu, a bile su nekako previše nafrizirane za nekog ko je upravo doveslao u ratnom kanuu, ali to je čest slučaj kod prelepkih Amazonki.

Tanak mlaz kokosovog mleka počе da curi Rinsvindu niz bradu.

Glavna ratnica zabaci svoju dugu plavu kosu i široko mu se osmehnu.

„Znam da ovo zvuči potpuno neverovatno“, reče, „ali moje sestre i ja smo pripadnice do sada neotkrivenog plemena čiji je muški živalj postradao od smrtonosne ali kratkotrajne i usko specijalizovane pošasti. Sad po ovim ostrvima tražimo muškarca koji bi nam pomogao da produžimo lozu.“

„Šta mislite, koliko bi mogao biti težak?“

Rinsvind podiže obrve. Žena stidljivo spusti pogled.

„Možda se pitaš zašto smo sve plave i belopute kad su na ovim ostrvima svi crni“, reče ona. „To ti ima nekakve veze s onom genetikom.“

„Pedesetak kila. Dodaj i još koje kilo za štroku. Tako. Vidiš li... znaš... ONO?“

„Neće ovo na dobro da izađe, gosin Stibonse. Znam da neće.“

„On je svega hiljadu kilometara daleko, mi znamo gde smo, a on je na desnoj polovini Diska. Osim toga, sve smo proračunali na Heksu, tako da ništa ne može krenuti naopako.“

„Da, ali vidi li neko... ono... znate... ono sa... stopalima?“

Rinsvindu zadrhtaše obrve. Iz grla mu se začu nekakvo krkljanje.

„Ne vidim... to. Hoćeš li već jednom prestati da mi dahćeš u kristalnu kuglu?“

„I, naravno, ako podeš s nama, možemo ti obećati... sva ovozemaljska i putena zadovoljstva koja si sanjao...“

„Dobro. Kad izbrojim do tri...“

Kokosov orah pade. Rinsvind proguta knedlu. U očima mu se pojavi sanjalački, gladan pogled.

„A mogu li da ih izgnječim?“, reče.

„SAD!“

Najpre je osetio pritisak. Svet se otvorio pred Rinsvindom i usisao ga u sebe.

A onda se naglo istanjio uz glasno *doing*.

Oblaci, zamrljani od brzine, jurnuše oko njega. Kad se ponovo odvažio da otvori oči, daleko pred sobom ugledao je nekakvu crnu tačkicu.

I približavala mu se.

Ispostavilo se da je sačinjena od gusto zbijenog jata kojekavih predmeta. Bio je tu par ovećih tiganja, ogroman mesingani svećnjak, nekoliko cigala, jedna stolica i velika mesingana modla za žele u obliku zamka.

Sve ga je to redom izudaralo – modla je ispustila veoma smešan zvuk kad ga je zveknula u glavu – i ostalo mu za leđima.

A onda je ogledao osmougao. I to iscrtan kredom.

Uleteo je pravo u njega.

Ridkali ga pogleda odozgo.

„Ima mrvu manje od pedeset kila, rekao bih“, reče. „Svejedno... Zadovoljan sam, gospodo.“

Raskupusano strašilo za ptice u središtu kruga uskobelja se na noge i istrese dve-tri munje iz odeće. Potom krmeljivo pogleda oko sebe i reče: „Hehehe?“

„Možda je još pomalo zbunjen“, nastavio je arhirektor. „Ipak je za manje od dve sekunde preleteo više od hiljadu kilometara. Pazite da ga ne prepadnete.“

„Mislite kao mesečara?“, upita glavni asistent.

„Kako to misliš – mesečara?“

„Pa ako naglo probudite mesečara, otpadnu mu noge. Tako je bar tvrdila moja baba.“

„A jesmo li *sigurni* da je ovo Rinsvind?“, upita dekan.

„Pa *naravno* da je Rinsvind“, na to će glavni asistent. „*Satima* smo ga tražili.“

„Možda je nekakav opasni okultni stvor“, tvrdoglavo će dekan.

„S ovakvim šeširom?“

Bio je to šiljat šešir. U neku ruku. Neka vrsta safari šiljatog šešira, napravljenog od iscepkanih listova bambusa i palme, u nadi da će privući pažnju nekog čarobnjaka u prolazu. Na njemu je morskim školjkama uvezanim travom bilo ispisano ČAROBNJAK.

Njegov vlasnik se zagleda nekud kroz okupljene čarobnjake, a onda, kao da se iznenada seti nečeg, iskoči iz osmouglu i zaždi ka vratima.

Čarobnjaci oprezno podoše za njim.

„Nisam siguran da joj se može verovati. Koliko je puta to imala prilike da vidi?“

„Ne znam. Nije mi rekla.“

„Znaš, blagajnik gotovo svake noći hoda u snu.“

„Stvarno? Zanimljivo...“

Rinsvind je, ako je to uopšte bilo ime onog stvora, već bio izleteo na Trg Sator.

Bila je ogromna gužva. Vazduh je treperio nad mangelima prodavaca kestenja i pečenih krompira, i odjekivao od čuvenih ankmorporških uličnih uskliku.*

Begunac se prikrade čoveku u ogromnom kaputu koji je nešto pržio nad malim uljanim gorionikom na velikom poslužavniku koji mu je visio oko vrata.

Mogući Rinsvind grčevito se uhvati za ivicu poslužavnika.

„Imate... li... krompira?“; prokrklja.

„Krompira? Ne, gosin. Ali zato imamo kobasice u zemički.“

Mogući Rinsvind se prvo sledi, a potom briznu u plač.

„Kobasice u zemičkiiiiii!“; dernjao se iz petnih žila. „Stare dobre kobasi... si... si... sice u zemičkiiiiii! Daj mi kobasicuuuu u zemičkiiii!“

* Kao što su: „Jao!“; „Aargh!“; „Vraćaj pare, hohštapleru nijedan!“ i „Ti ovo zoveš kestenjem? Za mene su to loptice uglja, pa ti crkni!“

Potom dograbi tri komada i pokuša da ih pojede sve zajedno.

„Budi bog s nama!“, reče Ridkali.

Stvorenje poče pola da trči a pola da skače, dok su mu se ogrisci zemičke i komadići svinjskih prerađevina kotrljali niz zapuštenu bradu.

„Nikad nisam video da iko pojede tri Diblerove kobasice u zemički i bude toliko srećan“, reče glavni asistent.

„Ja nikad nisam video da neko pojede tri Diblerove kobasice u zemički i da još može da hoda“, reče dekan.

„Nikad nisam video da neko pojede bilo šta Diblerovo i da ne plati“, reče profesor savremenih runa.

Neznanac je veselo jurcao oko trga dok su mu suze radosnice lile niz obraze. Tako stiže i do izlaza iz nekog sokaka, gde neko iskoči iza njega i uz malo snebivanja ga odalami u potiljak.

Kobasicožder pade na kolena i svetu uputi jedno: „Jo!“

„Nenenenenenene!“

Postariji čovek izađe iz onog sokaka i zbunjenom momčiću istrže kratku šipku iz ruke, dok je njegova žrtva i dalje klečala i ječala.

„Mislim da bi trebalo da se izviniš ovom jadnom gospodinu“, reče starac. „Ko zna šta će čovek pomisliti. Pa samo ga pogledaj. Baš ti se lepo namestio, a šta je dobio zauzvrat? Šta je to trebalo da bude?“

„Mumlmumlmuml, gospodine Zloćude“, reče momčić, gledajući u zemlju.

„Kako molim? Gukni, golube!“

„Sledna ćuška, gosin gospodine Zloćude.“

„To je bila sledna ćuška? Ti to zoveš sledna ćuška? Ni manje ni više nego sledna ćuška? Ovo – oprostite, gospodine, da li biste bili toliko ljubazni da na trenutak ustanete, zaista se izvinjavamo – ovo ti je sledna ćuška...“

„Joj!“, dreknu žrtva, a onda na sveopšte iznenađenje dodade: „Hahahaha!“

„A *ono* što si ti uradio – izvinite što vam opet dosađujemo, gospodine – to je bilo *ovo*...“

„Joj! Hahahaha!“

„Eto, huncuti jedni, jeste li videli? Hajde, okupite se...“

Pet-šest momčića izbaulja iz onog sokaka i okupi se oko gospodina Zloćuda, nesrećnog učenika i žrtve, koja se teturala ukруг i tiho ponavljala „ump ump“ i očigledno se, iz ko zna kog razloga, ludo zabavljala.

„Idemo dalje“, reče gospodin Zloćud kao stari majstor zanata koji svoje stručno znanje hoće da prenese nezahvalnom podmlatku. „Kada iz sokaka uspostavite prvi kontakt sa strankom, pravila nalažu da potom... O, dobar dan, gospodine Ridkali. Nisam video da ste i vi tu.“

Arhirektor mu prijazno klimnu glavom.

„Ne obraćajte pažnju na nas, gospodine Zloćude. Praktična nastava za šegrte iz Lopovskog esnafa?“

Zloćud prevrnu očima.

„Uopšte ne znam čemu ih uče u toj školi“, reče. „Povazdan nešto čitaju i pišu. Kad sam ja bio njihovih godina, u školi se učilo nešto *korisno*. Ti, Vilkinse, prestani da se kliberiš i pokaži šta znaš. Još samo trenutak, gospodine...“

„Joj!“

„Nenenenenenene! Moja baba bi ga bolje udarila! Pazi 'vamo: hitro priđeš, jednu ruku mu staviš na rame, zarad kontrole... hajde, uradi to... a onda vešto...“

„Joj!“

„Dobro, može li mi iko reći gde je pogrešio?“

Niko osim čarobnjaka nije primetio da je žrtva tiho otpuzala dok je gospodin Zloćud na Vilkinsu pokazivao finije tehnike lupanja u glavu.